

Protokół
z kontroli kompleksowej przeprowadzonej w Ośrodku Pomocy Społecznej
w Baćkowicach

I. Oznaczenie jednostki podlegającej kontroli:

Ośrodek Pomocy Społecznej w Baćkowicach jest gminną jednostką organizacyjną utworzoną do realizowania zadań własnych i zleconych gminy z zakresu pomocy społecznej. Swoim obszarem działania obejmuje gminę, w której zamieszkuje 4 938 mieszkańców. Wójtem Gminy jest Pan Marian Partyka.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Baćkowicach został utworzony Uchwałą Nr X/32/90 Gminnej Rady Narodowej w Baćkowicach z dnia 28.02.1990 r. w sprawie powołania jednostki budżetowej – Terenowego Ośrodka Pomocy Społecznej w Baćkowicach.

Ośrodek posiada własny REGON 292679962 i NIP 863-15-83-630.

Kierownikiem Ośrodka Pomocy Społecznej jest Pani Alina Sitek.

Ośrodek działa w oparciu o:

- 1) Statut przyjęty Uchwałą Nr XLII/260/14 Rady Gminy w Baćkowicach z dnia 25 września 2014 roku w sprawie uchwalenia Statutu Ośrodka Pomocy Społecznej w Baćkowicach. Zmiany wprowadzono Uchwałą Nr XIX/100/16 Rady Gminy w Baćkowicach z dnia 31 marca 2016 r.
- 2) Regulamin organizacyjny zatwierdzony Zarządzeniem Nr 141/2009 Wójta Gminy Baćkowice z dnia 28 lipca 2009 r. w sprawie zatwierdzenia Regulaminu Organizacyjnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Baćkowicach. Zmiany do Regulaminu wprowadzono Zarządzeniem Nr 280/2014 Wójta Gminy Baćkowice z dnia 10 września 2014 r.
- 3) Uchwałę Nr XLIII/246/18 Rady Gminy w Baćkowicach z dnia 26 marca 2018 r., w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych.
- 4) Uchwałę Nr XXXV/219/14 Rady Gminy w Baćkowicach z dnia 30 stycznia 2014 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnie pomocy w zakresie dożywiania w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności dla osób objętych wieloletnim programem wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 -2020.

- 5) Uchwałę Nr XXXV/220/14 Rady Gminy w Baćkowicach z dnia 30 stycznia 2014 r. w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim programem wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 – 2020.
- 6) Uchwałę Nr XXXV/221/14 Rady Gminy w Baćkowicach z dnia 30 stycznia 2014 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu osłonowego w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 – 2020.
- 7) Uchwałę Nr IV/17/19 Rady Gminy w Baćkowicach z dnia 16 stycznia 2019 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do świadczenia pieniężnego z pomocy społecznej w formie zasiłku celowego na zakup posiłku i żywności dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023.
- 8) Uchwałę Nr IV/16/19 Rady Gminy w Baćkowicach z dnia 16 stycznia 2019 r. w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023.
- 9) Uchwałę Nr XXI/105/05 Rady Gminy w Baćkowicach z dnia 22 kwietnia 2005 r. w sprawie szczegółowych zasad przyznawania i odpłatności, zwrotu wydatków za usługi opiekuńcze oraz warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania.
- 10) Zarządzenie Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Baćkowicach z dnia 04.04.2018 r. w sprawie kalkulacji kosztów usług opiekuńczych w 2018 r. w Ośrodku Pomocy Społecznej w Baćkowicach – koszt odpłatności za 1 godzinę.
- 11) Zarządzenie Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Baćkowicach z dnia 02.04.2019 r. w sprawie kalkulacji kosztów usług opiekuńczych w 2019 r. w Ośrodku Pomocy Społecznej w Baćkowicach – koszt odpłatności za 1 godzinę
- 12) Upoważnienie Wójta Gminy Baćkowice z dnia 30 kwietnia 2004 r. dla Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Baćkowicach do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy.

- 13) Upoważnienie Nr 49 Wójta Gminy Baćkowice z dnia 20 czerwca 2008 r. dla Pani Bożeny Kozłowskiej specjalisty pracy socjalnej w Ośrodku Pomocy Społecznej w Baćkowicach do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy.

II. Imię i nazwisko, stanowisko służbowe inspektorów oraz numer i data upoważnienia do przeprowadzenia kontroli:

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach:

1. Magdalena Pracon - starszy inspektor wojewódzki w Oddziale Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Gminnego - koordynator kontroli - na podstawie upoważnienia do kontroli nr 296/2019 z dnia 7 maja 2019 r., wydanego z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Zastępcę Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach, Panią Janinę Mikołajczyk.
2. Katarzyna Wach - starszy inspektor wojewódzki w Oddziale Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Gminnego na podstawie upoważnienia do kontroli nr 297/2019 z dnia 7 maja 2019 r., wydanego z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Zastępcę Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach, Panią Janinę Mikołajczyk.

Kontrola została wpisana do *Rejestru kontroli Ośrodka Pomocy Społecznej w Baćkowicach* pod poz. Nr 1/2019

III. Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych:

Kontrolę przeprowadzono w dniach 8 – 10 maja 2019 r.

IV. Określenie przedmiotu kontroli i okresu objętego kontrolą:

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o przepisy ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092), art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 ze zm.) oraz przepisy rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2005 r., Nr 61, poz. 543 ze zm.).

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2018 r. do dnia kontroli.

Przedmiotem kontroli była:

1. Struktura organizacyjna Ośrodka, kwalifikacje kadr.
2. Ocena realizacji zadań z zakresu administracji rządowej i zadań własnych gminy wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 ze zm.).

V. Opis stwierdzonego w wyniku kontroli stanu faktycznego, w tym ujawnionych nieprawidłowości oraz ich zakresu i skutków:

Ośrodek Pomocy Społecznej w Baćkowicach mieści się w budynku przy Urzędzie Gminy. W wyniku przeprowadzonej wizytacji ustalono, że Ośrodek zajmuje 4 pomieszczenia wyposażone w sprzęt umożliwiający wykonywanie pracy biurowej: pokój Kierownika Ośrodka mieści się na parterze, a trzy pomieszczenia na I piętrze. Trzech pracowników socjalnych zajmuje jeden pokój, w drugim pomieszczeniu pracuje księgowa i dwóch pracowników zajmujących się świadczeniami rodzinnymi i funduszem alimentacyjnym, czwarty pokój służy do indywidualnych spotkań z klientami (Zał. Nr 1 – Protokół oględzin siedziby OPS w Baćkowicach). Warunki lokalowe dają klientom możliwość swobodnego przedstawiania swoich problemów w warunkach chroniących ich prywatność.

Głównymi problemami występującymi w środowisku, wymagającymi interwencji OPS jest bezrobocie, ubóstwo i niepełnosprawność.

Wypłata świadczeń z pomocy społecznej realizowana jest przelewem na indywidualne konta bankowe klientów lub wypłatą w kasie Banku Spółdzielczego w Ostrowcu Św. Oddział w Baćkowicach.

Ad 1. Struktura organizacyjna Ośrodka, kwalifikacje kadr.

Przedmiotem kontroli w zakresie zatrudnienia była kadra zatrudniona w obszarze pomocy społecznej (Zał. Nr 2 – Tabela dotycząca kadry zarządzającej, pracowników socjalnych oraz świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi).

Ośrodku Pomocy Społecznej w Baćkowicach w obszarze pomocy społecznej na dzień kontroli zatrudnionych było na pełny etat 5 pracowników, tj.: kierownik, specjalista pracy socjalnej, 2 pracowników socjalnych oraz opiekunka.

W toku przeprowadzonej kontroli ustalono, że Kierownik posiada odpowiedni staż pracy, natomiast nie posiada wymaganej specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej. Fakt ten jest sprzeczny z wymogami art. 122 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej.

Natomiast pracownicy socjalni, zatrudnieni w kontrolowanej jednostce, legitymują się właściwymi kwalifikacjami na zajmowanych stanowiskach, posiadają legitymacje służbowe wydane według wzoru określonego rozporządzeniem w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego. Do obowiązków pracowników socjalnych należy: przyjmowanie zgłoszeń klientów o udzielenie pomocy społecznej, rozpoznawanie i diagnoza potrzeb socjalnych mieszkańców, przeprowadzanie wywiadów środowiskowych i kompletowanie niezbędnej dokumentacji do przyznawania świadczeń, wnioskowanie o udzielenie pomocy, prowadzenie akt osobowych klientów.

W trakcie kontroli, w celu zbadania stanu zatrudnienia pracowników socjalnych, wykorzystano następujący miernik:

liczba mieszkańców gminy/liczba pracowników socjalnych

4 938/3= 1 646 osób

Z powyższego wynika, że stan zatrudnienia pracowników socjalnych na dzień kontroli jest zgodny z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, w OPS zatrudnionych jest 3 pracowników socjalnych i na jednego pracownika socjalnego przypada 1 646 osób.

Ad 2. Ocena realizacji zadań z zakresu administracji rządowej i zadań własnych gminy wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2018, poz. 1508ze zm.).

Zasiłki stałe

Z informacji przekazanych przez Kierownika OPS (Załącznik Nr 3 – Ustalenia dotyczące realizacji zadań przez OPS) wynika, że w 2018 r. pomoc w formie zasiłku stałego przyznano 17 osobom, w tym 14 to osoby samotne. Za 16 osób odprowadzono składkę na ubezpieczenie zdrowotne. Koszt udzielonej pomocy wyniósł 96 434 zł. W 2019 roku do dnia kontroli pomocą objęto 15 osób, a za 14 osób Ośrodek odprowadzał składkę na ubezpieczenie zdrowotne.

Kontroli poddano losowo wybraną dokumentację stałych zasiłkobiorców, na podstawie której wydano decyzje administracyjne:

OPS.5100.2.2018; OPS.5100.3.2019; OPS.5100.7.2018; OPS.5100.2.2019;
OPS.5100.14.2019; OPS.5100.9.2018; OPS.5100.1.2017; OPS.5100.2.2017;
OPS.5100.11.2018; OPS.5100.6.2018.

Skontrolowana dokumentacja zawierała dokumenty potwierdzające opisaną w wywiadach sytuację rodzinną, zawodową, zdrowotną i materialną klienta oraz osób pozostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym. Dokumenty potwierdzane są „za zgodność z oryginałem”, zawierają datę wpływu do Ośrodka.

Przy zasiłkach stałych zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku sporządzano aktualizacje wywiadów środowiskowych nie rzadziej, niż co 6 miesięcy, mimo braku zmiany danych.

Świadczenia stałe przyznawano na podstawie prawidłowo przywołanych artykułów i publikatorów ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego, a także odpowiedniego rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. We wszystkich decyzjach powoływano się na upoważnienie Wójta dla Kierownika Ośrodka do wydawania decyzji administracyjnych w zakresie pomocy społecznej.

W decyzjach, których realizacja następowała przed ich uprawomocnieniem wpisywano w podstawie prawnej art. 108 k.p.a., o czym informowano stronę również w postanowieniu i uzasadnieniu decyzji.

W postanowieniu decyzji wpisywano wysokość świadczenia, okres pobierania pomocy oraz sposób i termin wypłaty świadczenia.

Decyzje o przyznaniu pomocy odbierane były osobiście przez osoby zainteresowane lub były wysyłane pocztą za zwrotnym potwierdzeniem odbioru.

W pouczeniu decyzji informowano stronę o możliwości odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji oraz przytaczano art. 127a k.p.a. (wynikający z art. 107 § 1 pkt 7 k.p.a.), mówiący o możliwości zrzeczenia się odwołania wobec organu, który wydał decyzję.

Ośrodek opłacał składki ubezpieczeniowe zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 20 ustawy o pomocy społecznej oraz art. 66 ust. 1 pkt 26 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, o czym informował stronę odrębnym pismem.

W stosunku do zasadności przyznanych świadczeń nie wniesiono zastrzeżeń.

Zasiłki okresowe

Z informacji sporządzonej przez Kierownika OPS wynika, że Ośrodek w 2018 roku pomocą okresową objął 22 osoby, a koszt udzielonej pomocy wyniósł 47 498 zł. Głównym powodem przyznania tej formy wsparcia było bezrobocie – 21 osób. W 2019 r. do dnia kontroli zasiłki okresowe przyznano 16 osobom.

 Kraw

Kontroli poddano losowo wybraną dokumentację osób objętych pomocą okresową, na mocy której wydano decyzje administracyjne o numerach:

OPS.5101.11.2.2019; OPS.5101.16.2019; OPS.5101.7.2019; OPS.5101.3.2019;
OPS.5101.2.2019; OPS.5101.8.2019; OPS.5101.10.2019; OPS.5101.4.2019;
OPS.5101.5.2018; OPS.5101.9.2019.

Ze skontrolowanych akt wynika, że na każdy wniosek o pomoc pracownicy socjalni sporządzali wywiad lub jego aktualizację (każdy wniosek posiadał datę wpływu). W aktach znajdują się aktualne zaświadczenia z zakładów pracy o wysokości dochodów, odcinki emerytur i rent, zaświadczenia z PUP, zaświadczenia lub oświadczenia o wysokości świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego oraz zaświadczenia o posiadaniu lub nieposiadaniu gospodarstwa rolnego.

W podstawie prawnej decyzji administracyjnych wydanych na pomoc okresową przywołano ustawę o pomocy społecznej, kodeks postępowania administracyjnego, a także rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej – odpowiednio z dnia 14 lipca 2015 r. lub 11 lipca 2018 r. We wszystkich decyzjach powoływano się na upoważnienie Wójta Gminy dla Kierownika Ośrodka do wydawania decyzji administracyjnych w zakresie pomocy społecznej.

W decyzjach, których realizacja następowała przed ich uprawomocnieniem wpisywano w podstawie prawnej art. 108 k.p.a. i o nadaniu decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności informowano stronę w postanowieniu i uzasadnieniu decyzji.

W postanowieniu decyzji informowano stronę o wysokości udzielonej pomocy, powodzie jej przyznania i okresie, na jaki pomoc została udzielona oraz sposobie i terminie wypłaty świadczenia.

Pouczenie skontrolowanych decyzji zawierało informację dla strony o możliwości wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty doręczenia decyzji oraz o możliwości skorzystania z art. 127a k.p.a.

Zespół inspektorów stwierdził, że pomoc w formie zasiłku okresowego była wyliczana zgodnie z art. 38 ustawy o pomocy społecznej w wysokości gwarantowanej przez budżet państwa.

Do zasadności udzielanej pomocy nie wnosi się uwag.

Wieloletni program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, „Posiłek w szkole i w domu”

Z informacji przekazanych przez Kierownika OPS wynika, że w roku 2018 pomocą w postaci gorącego posiłku objęto 98 osób z 48 rodzin osób, natomiast zasiłek celowy na zakup żywności przyznano dla 69 osób z 20 rodzin. Koszt Programu w roku 2018 wyniósł 66 140 zł, z czego 39 684 stanowiła dotacja ze Skarbu Państwa.

W roku 2019 w ramach programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu” z posiłku skorzystało 74 osoby z 37 rodzin, natomiast zasiłki pieniężne przyznano 43 osobą z 7 rodzin.

Dożywianie prowadzone jest aktualnie w niżej wymienionych placówkach oświatowych na terenie Gminy Baćkowice:

Lp.	Nazwa szkoły	Liczba dożywianych uczniów w 2019 r.	Koszt posiłku	Rodzaj posiłku
1.	Zespół Szkół Publicznych w Baćkowicach	25	2,50/3,00 zł	Gorący posiłek
2.	Szkoła Podstawowa we Wszachowie	21	4,00 zł	Gorący posiłek
3.	Szkoła Podstawowa w Modliborzycach	11	4,00 zł	Gorący posiłek
4.	Szkoła Podstawowa w Piórkowie	11	4,00 zł	Gorący posiłek

Poza terenem Gminy czworo dzieci jest dożywianych w 2 placówkach w formie gorącego posiłku. Koszt za 1 posiłek wynosi 5/6 zł.

Pozytywnym jest fakt, że we wszystkich szkołach w Gminie oraz poza jej terenem dzieci i młodzież otrzymują gorący posiłek, co jest zgodne z ideą Programów rządowych.

Podczas kontroli sprawdzono losowo wybrane akta świadczeniobiorców dotyczące przyznanej **pomocy w formie zasiłków celowych** w ramach realizacji wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” oraz „Posiłek w szkole i w domu”, na podstawie których wydano decyzje administracyjne nr:

OPS.DZC.5113.3.2019; OPS.DZC.5113.10.2018; OPS.DZC.5113.18.2018;
OPS.DZC.5113.3.2018; OPS.DZC.5113.6.2018; OPS.DZC.5113.5.2.2018;
OPS.DZC.5113.4.2019; OPS.DZC.5113.17.2018; OPS.DZC.5113.14.2018;
OPS.DZC.5113.1.2018;

oraz losowo wybrane akta świadczeniobiorców dotyczące przyznanej *pomocy w formie posiłku*, na podstawie których wydano decyzje administracyjne o numerach:

OPS.D.5113.20.2019; OPS.D.5113.9.2019; OPS.D.5.5113.34.2019; OPS.D.5113.23.2019; OPS.D.5113.37.2019; OPS.D.5113.12.2019; OPS.D.5113.18.2019; OPS.D.5113.26.2019; OPS.D.5113.35.2.2019; OPS.D.5113.37.2018.

W aktach stanowiących podstawę do przyznania pomocy znajdowała się kompletna dokumentacja - aktualizacje wywiadów oraz pozostałe załączniki określające sytuację materialno-bytową osób i rodzin ubiegających się o pomoc. Wszystkie dokumenty poświadczające sytuację rodziny lub osoby, były opatrzone zapisem „za zgodność z oryginałem”.

Pomoc w ramach Programu przyznawana była w oparciu o przepisy ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego, rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, uchwały Rady Ministrów w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, a w 2019 r uchwały Rady Ministrów w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”. W podstawie prawnej decyzji zamieszczono także upoważnienie Wójta dla Kierownika Ośrodka do wydawania decyzji administracyjnych z zakresu pomocy społecznej oraz odpowiednie uchwały Rady Gminy dot. podwyższenia kryterium dochodowego.

W podstawie prawnej decyzji wydanych na posiłek w ramach Programu przywoływano prawidłowo art. 48 ustawy o pomocy społecznej, mówiący o posiłku, a w decyzjach na zasiłki celowe art. 39.

W postanowieniu decyzji przyznającej posiłek określano kto jest biorcą, na jaki okres przyznano pomoc, liczbę dni w tygodniu, typ posiłku, kto jest realizatorem dożywiania oraz informację o cenie jednostkowej posiłku.

Decyzje przyznające pomoc w formie posiłku wydawane były na rok kalendarzowy.

Stwierdzono ponadto, że OPS przyznawał pomoc w formie opłacenia kosztów posiłków dla dzieci w szkole od daty wydania decyzji administracyjnej - co jest zgodne z art. 106 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej.

W decyzjach, których realizacja następowała przed ich uprawomocnieniem wpisywano w podstawie prawnej art. 108 k.p.a. i o nadaniu decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności informowano stronę w postanowieniu i uzasadnieniu decyzji.

 KWAN

W pouczeniu decyzji informowano stronę o możliwości odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji oraz o możliwości skorzystania z art. 127a k.p.a.

Zespół inspektorów nie wniósł zastrzeżeń do zasadności udzielonego wsparcia.

Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych i specjalnych zasiłków celowych

Zgodnie z art. 39 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej OPS w Baćkowicach przyznaje zasiłki celowe, celem zaspokojenia niezbędnych potrzeb bytowych, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału itp. Zgodnie z art. 41 ust. 1 cytowanej wyżej ustawy, Ośrodek udziela również w szczególnie uzasadnionych przypadkach, niepodlegających zwrotowi specjalnych zasiłków celowych osobie lub rodzinie w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny.

Z informacji uzyskanej od Kierownika OPS wynika, że w roku 2018 Ośrodek przyznał 48 zasiłków celowych, natomiast 25 osobom wypłacił specjalny zasiłek celowy. W roku 2019 do dnia kontroli Ośrodek przyznał 14 zasiłków celowych oraz 11 specjalnych zasiłków celowych.

Podczas kontroli sprawdzono losowo wybrane akta klientów, na podstawie których wydano decyzje administracyjne o numerach:

zasiłki celowe:

OPS.5102.19.2019; OPS.5102.18.2019; OPS.5102.59.2018; OPS.5102.11.2019;
OPS.5102.6.2019; OPS.5102.5.2018; OPS.5102.45.2018; OPS.5102.60.2018;
OPS.5102.57.2018; OPS.5102.15.2019;

specjalne zasiłki celowe:

OPS.5102.35.2.2018; OPS.5102.71.2018; OPS.5102.23.2019; OPS.5102.20.2.2018;
OPS.5102.55.2018; OPS.5102.21.2019; OPS.5102.64.2018; OPS.5102.3.2019;
OPS.5102.22.2019; OPS.5102.65.2018.

W skontrolowanych aktach znajdowały się wymagane dokumenty niezbędne do ustalenia sytuacji rodzinnej, zdrowotnej i materialnej osoby lub rodziny.

Pomoc w formie zasiłków celowych, w tym specjalnych zasiłków celowych, przyznawana była w oparciu o aktualne przepisy ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego oraz rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. Przywołano również upoważnienie Wójta dla Kierownika OPS do wydawania decyzji z zakresu pomocy społecznej.

W postanowieniu skontrolowanych decyzji określano, na jaki cel pomoc została przyznana, na jaki miesiąc, w jakiej kwocie oraz sposób i termin wypłaty świadczenia.

W kilku skontrolowanych decyzjach stwierdzono, że pomoc przyznano na miesiąc następujący po miesiącu, w którym złożono wniosek, co jest niezgodne z art. 106 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej.

W decyzjach, których realizacja następowała przed ich uprawomocnieniem wpisywano w podstawie prawnej art. 108 k.p.a., w postanowieniu i uzasadnieniu informowano osoby zainteresowane o nadaniu decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności ze względu na zabezpieczenie podstawowych potrzeb.

W pouczeniu skontrolowanych decyzji informowano stronę o możliwości wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty doręczenia decyzji oraz o prawie strony do zrzeczenia się odwołania i skutkach tego zrzeczenia.

Zespół inspektorów nie wniósł zastrzeżeń do zasadności udzielonego wsparcia.

Metody i formy opieki nad osobami samotnymi, starszymi

Ośrodek Pomocy Społecznej w Baćkowicach realizuje pomoc w formie usług opiekuńczych, które w myśl art. 50 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej są usługami, obejmującymi pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Zakres usług i odpłatność reguluje Uchwała Nr XXI/105/05 Rady Gminy w Baćkowicach z dnia 22 kwietnia 2005 r. w sprawie szczegółowych zasad przyznawania i odpłatności, zwrotu wydatków za usługi opiekuńcze oraz warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania. Na każdy rok budżetowy wydawane jest Zarządzenie Kierownika OPS w sprawie ustalenia ceny jednej godziny usług, od której naliczana jest odpłatność. Koszt 1 godziny usług w 2018 r. ustalono na 14,75 zł, a w 2019 r. na 16,37 zł.

Z informacji Kierownika OPS wynika, że w 2018 r. wsparciem w formie usług opiekuńczych objęto 5 osób, a w roku bieżącym do dnia kontroli – 7 osób. W badanym okresie usługi świadczone były przez 1 opiekunkę zatrudnioną w OPS na umowę o pracę.

Podczas kontroli sprawdzono następujące akta:

OPS.5122.1.2019; OPS.5122.6.2018; OPS.5122.2.2019; OPS.5122.5.2019;
OPS.5122.3.2018; OPS.5122.7.2019.

W skontrolowanych aktach znajdowały się wymagane dokumenty niezbędne do ustalenia sytuacji rodzinnej, zdrowotnej i materialnej osoby lub rodziny.

Pomoc przyznawana była w oparciu o przepisy ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego i rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. Przytoczono również Uchwałę Rady Gminy dotyczącą usług opiekuńczych i upoważnienie Wójta dla Kierownika OPS do wydawania decyzji z zakresu pomocy społecznej.

W postanowieniu decyzji określono: na jaki okres przyznano pomoc, ilość dni i godzin usług, kto będzie wykonawcą usługi, pełny koszt usług za 1 godzinę oraz procentową odpłatność, a także sposób i termin wnoszenia opłat.

Natomiast brak wskazania zakresu usług.

W decyzjach, których realizacja następowała przed ich uprawomocnieniem wpisywano w podstawie prawnej art. 108 k.p.a., o fakcie nadania decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności informowano stronę również w postanowieniu i uzasadnieniu decyzji.

W pouczeniu skontrolowanych decyzji, informowano stronę o możliwości wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty doręczenia decyzji oraz powoływano się na art. 127a k.p.a., mówiący o prawie strony do zrzeczenia się odwołania i skutkach tego zrzeczenia.

W okresie objętym kontrolą Ośrodek nie realizował zadania związanego ze świadczeniem specjalistycznych usług opiekuńczych (art. 18 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej) dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w ramach zadań zleconych z zakresu administracji rządowej.

Osoby wymagające opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niezdolne do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy usługowej i opiekuńczej w miejscu zamieszkania, Ośrodek skierował do domu pomocy społecznej. Obecnie w dps przebywa 16 osób. W badanym okresie OPS skierował do dps 9 osób.

Metody pracy socjalnej wykorzystywane w ośrodku pomocy społecznej

Praca socjalna, zgodnie z art. 45 ustawy o pomocy społecznej, jest świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Wymogi jej prowadzenia określa art. 6 pkt 12 cyt. wyżej ustawy, gdzie określono ją jako działalność zawodową mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu

zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie przez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

W kontrolowanej jednostce praca socjalna dokumentowana jest przede wszystkim w wywiadach środowiskowych. Polega ona w szczególności na bezpośrednim kontakcie pracownika socjalnego z klientem, zarówno w środowisku domowym, jak i w siedzibie Ośrodka. Praca socjalna realizowana przez pracowników socjalnych w zależności od sytuacji ma charakter motywujący do zmiany sytuacji życiowej, wspierający w trudnościach wychowawczych, problemach losowych, zdrowotnych, edukacyjnych w załatwianiu spraw urzędowych itp.

Jednym z narzędzi pracy socjalnej z osobami ubiegającym się o pomoc jest kontrakt socjalny, który ma na celu zobowiązanie zainteresowanego do podjęcia wspólnie z pracownikiem socjalnym określonych działań zmierzających do poprawy trudnej sytuacji życiowej. W ramach prowadzonej pracy socjalnej w kontrolowanym okresie zawarto 3 kontrakty socjalne. Praca socjalna jest prowadzona z 90 rodzinami.

Wnioski z przeprowadzonej kontroli:

W toku kontroli zespół kontrolny nie wniósł zastrzeżeń do Statutu i Regulaminu Ośrodka.

Warunki lokalowe dają klientom możliwość swobodnego przedstawiania swoich problemów w warunkach chroniących ich prywatność.

Kierownik OPS posiada odpowiedni staż pracy, natomiast nie ukończył specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej, o której mówi art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

Pracownicy socjalni posiadają właściwe kwalifikacje i staż pracy wymagane na zajmowanych stanowiskach pracy.

Stan zatrudnienia pracowników socjalnych na dzień kontroli jest zgodny z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy o pomocy społecznej, w Ośrodku zatrudnionych jest 3 pracowników socjalnych i na jednego pracownika socjalnego przypada 1 646 osób.

Pomoc w formie zasiłku stałego, okresowego, celowego i posiłku z programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” oraz „Posiłek w szkole i w domu”, usług opiekuńczych, zasiłku celowego i specjalnego zasiłku celowego przyznano celowo i zasadnie. W aktach znajdują się wymagane dokumenty niezbędne do ustalenia sytuacji rodzinnej, zdrowotnej i materialnej osoby lub rodziny.

Przy zasiłkach stałych zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej sporządzano aktualizacje wywiadów środowiskowych nie rzadziej niż co 6 miesięcy, mimo braku zmiany danych.

Skontrolowane formy pomocy przyznawano na podstawie prawidłowo przywołanych przepisów ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego, rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej – odpowiednio z dnia 14 lipca 2015 r. lub 11 lipca 2018 r. We wszystkich decyzjach powoływano się na upoważnienie Wójta Gminy dla Kierownika OPS do wydawania decyzji administracyjnych w zakresie pomocy społecznej.

We wszystkich skontrolowanych formach pomocy decyzjom nadawano rygor natychmiastowej wykonalności, wpisując art. 108 k.p.a. w podstawie prawnej oraz informując o tym stronę w postanowieniu i uzasadnieniu decyzji.

We wszystkich formach pomocy w uzasadnieniu decyzji w sposób wyczerpujący informowano stronę o faktach, które Ośrodek uznał za kluczowe, aby przyznać świadczenie, przytaczano dowody na których się oparł oraz przyczyny które wpłynęły na podjęcie decyzji o udzieleniu pomocy finansowej.

W pouczeniu decyzji informowano stronę o możliwości odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji oraz o prawie do zrzeczenia się odwołania wobec organu, który wydał decyzję i skutkach tego zrzeczenia.

Decyzje przyznające pomoc w formie opłacenia kosztów posiłków dla dzieci w szkole z Programu dożywiania wydawane były na rok kalendarzowy. Ponadto Ośrodek przyznawał pomoc od daty wydania decyzji administracyjnej – co jest zgodne z art. 106 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej. We wszystkich placówkach oświatowych Gminy dzieci i młodzież otrzymują gorący posiłek, co jest zgodne z ideą Programu.

W kilku skontrolowanych decyzjach na zasiłki celowe stwierdzono, że pomoc została przyznana na miesiąc następujący po miesiącu, w którym złożono wniosek, co jest niezgodne z art. 106 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej.

W postanowieniu decyzji przyznających usługi opiekuńcze nie wskazano zakresu tych usług.

Ośrodek w sposób niedostateczny wykorzystuje kontrakt socjalny w pracy z klientami pomocy społecznej – w badanym okresie zawarto jedynie 3 kontrakty socjalne.

VI. Ustaleń kontroli dokonano w oparciu o:

- sprawdzoną dokumentację oraz informacje i wyjaśnienia udzielone przez Kierownika Ośrodka oraz pracowników socjalnych.

Treść protokołu i wnioski wynikające z kontroli omówiono z Kierownikiem placówki.

VII. Pouczenie o prawie i terminie zgłoszenia zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole kontroli oraz o prawie do odmowy podpisania protokołu:

Kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyny tej odmowy. Odmowa podpisania protokołu kontroli nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych. Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora właściwego, do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu. W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora właściwego do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego wobec zastrzeżeń. Pisemne zastrzeżenia do ustaleń zawartych w protokole kontroli są poddawane analizie przez kontrolujący daną jednostkę zespół inspektorów (§ 16 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 roku w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej Dz. U. Nr 61 poz. 543).

Protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, jeden egzemplarz za poświadczaniem odbioru otrzymuje Kierownik jednostki podlegającej kontroli, drugi włącza się do akt kontroli.

Załączniki do protokołu:

1. Protokół z przeprowadzonych oględzin dot. bazy lokalowej OPS.
2. Tabela dotycząca kadry zarządzającej, pracowników socjalnych oraz świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze.
3. Tabela „Ustalenia dotyczące realizacji zadań przez OPS”.

Protokół podpisali:

Ze strony kontrolującej:

1. Magdalena Pracon
2. Katarzyna Wach

 Kielce, dnia 7 czerwca 2019 r.

ŚWIĘTOKRZYSKI
URZĄD WOJEWÓDZKI W KIELCACH
Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia
al. IX Wieków Kielc 3, 25-516 Kielce

Ze strony kontrolowanej:

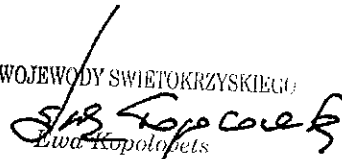
KIEROWNIK
Ośrodka Pomocy Społecznej

Alina Sitek

Bačkowie 12 czerwca 2019 r.
Data i podpis

OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ
27-552 BAČKOWICE
tel. (015) 868 62 15

Z up. WOJEWODY ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

Ewa Kopolowicz
DYREKTOR
WYDZIAŁU POLITYKI SPOŁECZNEJ I ZDROWIA